

EU:s förordningar om samordning av de sociala trygghetssystemen

Socialdepartementet

2016-01-17

KOM (2016) 815

Revidering av rådets och Europaparlamentets förordning om ändringar i förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och förordning (EG) 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004

Sammanfattning

Kommissionen lämnade den 13 december 2016 förslag om ändringar i EU:s regelverk om samordning av de sociala trygghetssystemen. Förslaget syftar enligt kommissionen till att fortsätta moderniseringen av bestämmelserna för att spegla de sociala och ekonomiska förutsättningarna i medlemsstaterna. Förslaget fokuserar på fyra områden där förbättrade samordningsbestämmelser bedöms vara nödvändiga. Detta avser icke ekonomiskt aktiva unionsmedborgares tillgång till sociala trygghetsförmåner, förmåner vid långvarigt vårdbehov, arbetslöshetsförmåner samt familjeförmåner. Därtill föreslås en rad ändringar för att förbättra administrationen av bestämmelserna.

Regeringen välkomnar en översyn av regelverket eftersom det behöver utvecklas och moderniseras i takt med samhällsutvecklingen, i syfte att passa olika typer av sociala trygghetssystem. Regeringens utgångspunkt i de kommande förhandlingarna är att samordningsbestämmelserna är en förutsättning för att den fria rörligheten ska fungera inom den Europeiska unionen. Vidare analys krävs dock för att säkerställa om samtliga delar av kommissionens förslag tillgodoser dessa behov.

1.1 Ärendets bakgrund

I sitt arbetsprogram för 2015 aviserade kommissionen att den avsåg att lämna förslag till ändringar i EU:s regelverk om samordning av de sociala trygghetssystemen. Syftet är att underlätta arbetskraftens rörlighet och stödja medlemsstaternas arbete med fel och bedrägerier. Diskussioner om ändringar när det gäller samordningen av förmåner vid arbetslöshet och långvarigt vårdbehov har dock redan tidigare förts mellan medlemsstaterna och kommissionen. Kommissionen lämnade sitt förslag om ändringar av regelverket om samordning av de sociala trygghetssystemen den 13 december 2016.

Social trygghet är en nationell angelägenhet men för att förverkliga den fria rörligheten samordnas medlemsstaternas sociala trygghetssystem för de personer som rör sig inom unionen. Regelverket inom EU har funnits i nästan 60 år och de nuvarande bestämmelserna återfinns i dag i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (samordningsbestämmelserna). Dessa syftar till att samordna men inte harmonisera lagstiftningen om socialförsäkring, hälso- och sjukvård och arbetslöshetsförsäkring. Både de s.k. bosättnings- liksom arbetsbaserade förmånerna ingår, oavsett om förmånerna finansieras via avgifter eller skatter.

Bestämmelserna omfattar alla medborgare i en EU/EES-stat och bygger på ett antal grundprinciper; (1) endast ett lands lagstiftning ska vara tillämplig, (2) likabehandling, (3) sammanläggning av försäkringsperioder, (4) proportionellt beräknade förmåner (pro rata), (5) utbetalning av förmåner får inte hindras eller minskas på grund av att förmånstagaren eller familjen bor i en annan medlemsstat och (6) administrativt bistånd mellan myndigheterna i medlemsstaterna.

1.2 Förslagets innehåll

Förslagets syfte

Förslaget syftar enligt kommissionen till att fortsätta moderniseringen av samordningsbestämmelserna, för att spegla de sociala och ekonomiska förutsättningarna i medlemsstaterna. Detta genomförs genom att:

- främja medborgarnas rättigheter samtidigt som villkoren för dessa tydliggörs,

- främja en rättvis och jämlik kostnadsfördelning mellan medlemsstaterna och
 - främja administrativ förenkling av regelverkets tillämpning.
- 2016/17:FPM54

Allmänt om förslaget

Förslaget fokuserar på fyra områden där förbättrade samordningsbestämmelser bedöms vara nödvändiga. Detta avser (1) icke ekonomiskt aktiva unionsmedborgares tillgång till sociala trygghetsförmåner, (2) förmåner vid långvarigt vårdbehov, (3) arbetslöshetsförmåner samt (4) familjeförmåner.

Förslaget innehåller även ändringar rörande bestämmelserna kring utsändning och arbete i två eller flera medlemsstater samt åtgärder för att stärka samarbetet mellan medlemsstaternas institutioner och skapa en mer enhetlig tillämpning vid utfärdandet, verifiering av samt återkallande av utfärdade dokument och intyg.

I tillägg föreslås ett antal tekniska ändringar för att underlätta samordningen av förmåner vid sjukdom, åtgärder för att mer effektivt kunna bekämpa fusk och missbruk samt revidering av bestämmelserna om indrivning och återkrav.

Vidare föreslås, i syfte att enklare genomföra ändringar av viss teknisk natur, bl.a. att kompetens att fatta vissa beslut om ändringar i samordningsbestämmelserna överförs till kommissionen. Det föreslås även att medlemsstaternas behöriga myndigheter åläggs en striktare skyldighet att säkerställa att deras institutioner efterlever unionsrätten.

I förslaget tydliggörs att samordningsbestämmelserna ska respektera bestämmelser i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna.

Icke ekonomiskt aktiva personers tillgång till sociala trygghetsförmåner

Förslaget innebär att medlemsstaterna inte är skyldiga att tillämpa likabehandlingsprincipen på vissa icke ekonomiskt aktiva personer. Enligt kommissionen speglar förslaget vad som framgår av rättpraxis och klargör att medlemsstater har rätt att kräva att dessa personer uppfyller kraven för uppehållsrätt enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier (rörlighetsdirektivet) för att kunna få tillgång till vissa av medlemsstatens sociala trygghetsförmåner.

Samordning av förmåner vid långvarigt vårdbehov

Kommissionen föreslår att förmåner vid långvarigt vårdbehov ska införas som en ny gren av social trygghet och att förmånerna samordnas i ett särskilt kapitel i förordning 883/2004. De förmåner vid långvarigt vårdbehov som i

dag omfattas av samordningen regleras i nuläget i kapitlet om förmåner vid sjukdom. Vidare införs en definition av förmåner vid långvariga vårdbehov. En lista över vilka förmåner det gäller i respektive medlemsstat kommer att inkluderas i en bilaga till förordningen, enligt kommissionens förslag. I denna lista kommer respektive förmån att kategoriseras som kontant- eller vårdförmån. Enligt kommissionen syftar förslaget till att åstadkomma ett enhetligt system för samordning av förmåner vid långvarigt vårdbehov samt till att öka transparens och stabilitet i systemet. Kommissionen menar att både medborgare och myndigheter kommer att dra nytta av detta samt att det sociala skyddet kommer att öka. Vidare görs bedömningen att definitionen är i linje med FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Kommissionens avsikt är att förmåner vid långvariga vårdbehov även med det nya förslaget ska samordnas på samma sätt som förmåner vid sjukdom.

Samordning av förmåner vid arbetslöshet

Kommissionens förslag innebär att det kommer bli möjligt att söka arbete i ett annat medlemsland med bibehållen arbetslöshetsersättning i sex månader i stället för dagens tre månader. Medlemsstaterna får förlänga exportperioden från nuvarande sex månader till hela ersättningsperiodens slut.

Behörig medlemsstat att pröva rätten till förmåner vid arbetslöshet för helt arbetslösa gränsarbetare föreslås istället för bosättningsstaten bli den före detta arbetsstaten i de fall den arbetssökande omfattades av arbetsstatens arbetslöshetslagstiftning i minst tolv månader. Som en följd av den föreslagna ändringen föreslår kommissionen att återbetalningsreglerna för förmåner vid arbetslöshet tas bort.

En person som flyttat till en medlemsstat får, efter att ha fullgjort försäkrings-, arbets- eller egenföretagarperioder, sammanlägga dessa med perioder fullgjorda i en annan medlemsstat för att kunna få rätt till förmåner vid arbetslöshet. Kommissionen föreslår att det ska bli möjligt att sammanlägga perioder först efter att personen har fullgjort perioder om minst tre månader. Om tre månader inte har fullgjorts ska den medlemsstat där sådana perioder har fullgjorts vara behörig att pröva rätten till och betala ut förmåner vid arbetslöshet.

Samordning av vissa familjeförmåner

Kommissionen föreslår att familjeförmåner som är avsedda att ersätta föräldrar för inkomstbortfall under en period för omvårdnad av barn ska utgöra individuella rättigheter och inte betraktas som familjeförmåner riktade till familjen som helhet. Det ska enligt förslaget därmed inte finnas någon härledd rätt till sådana individuella förmåner för andra familjemedlemmar. Inkomstrelaterade förmåner ska enligt förslaget dessutom kunna undantas från att samordnas vid sammanträffande rätt till förmåner i en annan medlemsstat.

Kommissionen föreslår att en hänvisning till den definition av utstationerade arbetstagare som finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (utstationeringsdirektivet) förs in i artikel 12 om utsändning i förordning 883/2004 för att säkerställa att begreppet har samma innebörd i de båda rättsakterna. Förslaget innehåller även bestämmelser om hur man fastställer tillämplig lagstiftning för personer som är utsända eller som arbetar i två eller flera medlemsländer. Därtill föreslås nya bestämmelser för att öka möjligheten att bekämpa fusk och missbruk. Det handlar t.ex. om utökad skyldighet för institutioner att säkerställa att den information som ligger till grund för beslut som fattas med stöd av samordningsbestämmelserna är korrekt. Det handlar även om att ha en bättre och mer effektiv dialog med institutioner i andra medlemsstater, vid verifiering av vilket lands lagstiftning som en person ska omfattas av. Dessutom föreslås att kommissionen får rätt att utfärda vissa genomförandebestämmelser avseende rutiner för samarbete mellan medlemsstaterna vid tillämpning av artiklarna 12 och 13 (utsändning och arbete i två eller flera medlemsländer) i förordning 883/2004.

Ändringar av teknisk natur

Kommissionen föreslår ändrade bestämmelser för indrivning och återkrav samt ändrade bestämmelser för beräkning och fastställande av schablonbelopp för ersättning för sjukvård, som kommissionen bedömer vara av teknisk natur. Andra ändringar som föreslås gäller regelbundet utbyte av persondata mellan medlemsstaterna i syfte att lättare upptäcka fel eller bedrägerier. Förslaget ger även kommissionen behörighet att fatta beslut i ändringar i bilagorna till samordningsbestämmelserna genom delegerade akter. Dessutom föreslår kommissionen att medlemsstaternas behöriga myndigheter ska åläggas att säkerställa att de nationella institutionerna tolkar och tillämpar unionsrätten på rätt sätt. Slutligen föreslås ett flertal ändringar i bilagor till samordningsbestämmelserna.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förordningarna är direkt tillämpliga. För svensk del tillämpas de bl.a. på förmåner som omfattas av socialförsäkringsbalken, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring men också hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Därtill berörs annan nationell lagstiftning såsom socialavgiftslagen (2000:980) vid tillämpningen av samordningsbestämmelserna.

Förslagen kräver ytterligare analyser för att regeringen ska kunna bedöma på vilket sätt samtliga delar av förslagen påverkar den svenska lagstiftningen.

I kommissionens konsekvensanalys till förslaget framgår att socialtjänstlagen (2001:453) bör omfattas av samordningsreglerna och att åtgärder enligt denna såsom vård i hemmet eller vid särskilda boenden ska ses som "vårdförmåner" som ska samordnas enligt kapitlet för förmåner vid långvarigt vårdbehov. Förmåner enligt socialtjänstlagen omfattas i dag inte av samordningsbestämmelserna.

Vidare benämner kommissionen i sin analys vårdbidrag, tillfällig föräldrapenning, assistansersättning, handikappersättning och bilstöd som kontanta förmåner i samordningen. Dessa förmåner omfattas redan av samordningsbestämmelserna, men assistansersättningen och bilstödet är klassificerade som vårdförmåner. Klassificeringen som kontantförmån innebär att förmånen kan betalas även vid bosättning i annan medlemsstat, medan en klassificering som vårdförmån innebär att den enbart kan erhållas i bosättningslandet. Kommissionen anser därtill att äldreomsorg är att se som en "kombinationsförmån" som har drag av både vård- och kontantförmån. "Kombinationsförmåner" finns inte under de nuvarande samordningsbestämmelserna.

Samordning av förmåner vid arbetslöshet

I förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring finns en bestämmelse om att det inte är möjligt att exportera sin arbetslöshetsersättning för längre tid än tre månader. Den bestämmelsen kommer behöva ändras i det fall perioden för hur länge en arbetslös person får exportera sin arbetslöshetsförmån för att söka arbete i annan stat ändras.

Samordning av vissa familjeförmåner

Förslaget berör främst föräldrapenning, som är den svenska förmån som primärt ersätter inkomstbortfall vid omvårdnad om barn. Föräldrapenning är för närvarande klassificerad som en förmån vid moderskap och likvärdiga förmåner vid faderskap. Föräldrapenningliknande förmåner har olika klassificering i olika medlemsstater; i vissa är de klassificerade som familjeförmåner, i andra som moderskap och likvärdiga förmåner vid faderskap. Den föreslagna ändringen bedöms med nuvarande klassificering inte få något nämnvärd effekt på den svenska tillämpningen av unionsrätten. Om föräldrapenning i stället skulle komma att klassificeras som en familjeförmån bedöms förslaget innebära att föräldrars individuella rättigheter till en inkomstrelaterad ersättning vid gränsöverskridande situationer förstärks och att möjligheten att härleda rättigheter till individer som inte är självständigt försäkrade begränsas ytterligare. Däremot kräver förslaget ytterligare analyser när det gäller bl.a. den situation som finns vid en s.k. sammanträffande rätt till förmån i en annan medlemsstat som avser samma tid om hur samordningsberäkningen då ska göras.

Förslagen som innebär att bestämmelserna om indrivning och återkrav ändras bedöms i huvudsak vara i enlighet med rådets direktiv 2008/55/EG om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar, skatter och andra åtgärder (indrivningsdirektivet).

Förslaget i artikel 75a i förordning 883/2004 behöver klargöras och det behöver säkerställas att regleringen inte kommer i konflikt med regleringen i grundlag om myndigheternas självständighet vid rättstillämpning och myndighetsutövning i enskilda fall.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen bedömer att förslaget inte medför några finansiella eller administrativa krav för unionen och därför inte har någon påverkan på unionsbudgeten.

En analys av de ekonomiska konsekvenserna pågår inom regeringskansliet. Utgångspunkten är att bestämmelserna ska utformas så att de tar hänsyn till medlemsstaternas behov av att värna de nationella trygghetssystemens långsiktiga finansiella hållbarhet.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Allmänt om förslaget

Regeringen anser att samordningsbestämmelserna är en förutsättning för att den fria rörligheten ska fungera inom den Europeiska unionen. Det är nödvändigt att bestämmelserna utvecklas och moderniseras i takt med samhällsutvecklingen samt för att passa olika typer av sociala trygghetssystem. Regeringen välkomnar därför en översyn av regelverket men det behöver analyseras vidare huruvida samtliga delar av kommissionens förslag tillgodoser dessa behov.

Regeringens utgångspunkt i förhandlingarna är att samordningsbestämmelserna ska vara effektiva och inte utgöra hinder för den fria rörligheten för personer. Omotiverade administrativa kostnader för tillämpande institutioner bör undvikas. EU-fördragen, samordningsbestämmelsernas grundprinciper liksom den nationella kompetensen ska värnas. Bestämmelserna ska i sig inte syfta till en harmonisering av medlemsstaternas olika sociala trygghetssystem. Regelverket ska ge uttryck för en skälig och rättvis ansvars- och kostnadsfördelning mellan medlemsstaterna, samtidigt som den enskildes behov av social trygghet värnas.

Regeringen delar kommissionens uppfattning om att frågan om icke ekonomiskt aktiva personers ställning vad gäller rätt till sociala trygghetsförmåner behöver klargöras. Innebörden av förslaget behöver tydliggöras men ändringen får inte inskränka medlemsstaternas nationella kompetens vad det gäller utformandet av de sociala trygghetssystemen.

Samordning av förmåner vid långvarigt vårdbehov

Regeringens utgångspunkt är att inga ytterligare förmåner ska omfattas av samordningsbestämmelserna eller ska kunna betalas ut vid bosättning i annan medlemsstat. Regeringen ser inga behov av förändrade samordningsbestämmelser vad gäller förmåner vid långvarigt vårdbehov. Därför förordar regeringen att nuvarande regler på området behålls och att ingen ny gren för förmåner vid långvarigt vårdbehov införs i samordningsbestämmelserna. I det fall en definition av ”förmåner vid långvarigt vårdbehov” förs in i samordningsbestämmelserna ska denna inte innebära en utvidgning av bestämmelsernas tillämpningsområde.

Samordning av förmåner vid arbetslöshet

Regeringens utgångspunkt är att det finns behov av att genomföra vissa förändringar för att framför allt åstadkomma förenklingar i tillämpningen. Regeringen anser inte att behovet är av sådan omfattning att det motsvarar de åtgärder som kommissionen föreslår men kan stödja och utveckla förslag som i sin helhet syftar till att förbättra samordningen.

Samordning av vissa familjeförmåner

Regeringen anser att samordningen av vissa familjeförmåner och förmåner till föräldrar och barn behöver utvecklas och moderniseras. Ändrade förutsättningar för samordningen av familjeförmåner har drivits fram av de nordiska länderna som har verkat för att förmåner som ersätter inkomstbortfall ska vara förmåner riktade till individen och inte till familjen. Regeringen anser att det är mycket positivt att ett förslag i denna riktning läggs fram men att det kan vara aktuellt att utveckla förslaget ytterligare för att säkerställa en tillfredsställande samordning av den svenska föräldrapenningen.

Ändringar av administrativ natur

Regeringen ställer sig positiv till ändringar i lagstiftningen avseende utsändning och arbete i två länder som stärker anknytningen mellan den behöriga medlemsstaten och personen i fråga och som stärker administrationen. Det är dock tveksamt om de aktuella förslagen tillgodoser dessa behov på ett tillfredsställande sätt.

Regeringen noterar förslaget om en direkt hänvisning till utstationeringsdirektivet i artikel 12 i 883/2004, vilket kommer att kräva ytterligare analyser.

2016/17:FPM54

Som en generell utgångspunkt stödjer regeringen förslag som bidrar till att motverka fel och bedrägerier samt skapar förutsättningar för en mer effektiv administration.

Ändringar av teknisk natur

Regeringen ställer sig positiv till att bestämmelserna om indrivning och återkrav i samordningsbestämmelserna ska likriktas med bestämmelserna i indrivningsdirektivet. Däremot är regeringen tveksam till förslaget som innebär att de behöriga myndigheterna ska se till att institutionerna tolkar och tillämpar unionsrätten på rätt sätt eftersom regleringen kan komma i konflikt med svensk grundlagsreglering om myndigheternas självständighet vid myndighetsutövning och rättstillämpning.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har ännu inte presenterat sina ståndpunkter.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Remissinstansernas ståndpunkter är ännu inte kända.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för förslaget är artikel 48 i Fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Beslut fattas med ordinarie lagstiftningsförfarande i enlighet med artikel 294 EUF-fördraget.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Subsidiaritetsprincipen

Kommissionen bedömer att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen eftersom syftet med förslaget inte kan tillgodoses på nationell, regional eller lokal nivå. Samordning av de sociala trygghetssystemen avser gränsöverskridande situationer där en medlemsstat inte har jurisdiktion att

agera helt på egen hand. Samordning av sociala trygghetssystem är en förutsättning för den fria rörligheten av personer och ett krav enligt artikel 48 EUF-fördraget. Samordningsförförordningarna ersätter en rad bilaterala avtal medlemsstaterna emellan. Därigenom säkerställer de en enhetlig tillämpning och skydd av rättigheter till unionsmedborgare som rör sig mellan medlemsstater, samt deras familjemedlemmar. Detta kan inte åstadkommas enbart på nationell nivå.

Regeringen instämmer i kommissionens bedömning att samordning av sociala trygghetssystem inte är något som kan åstadkommas på nationell, regional eller lokal nivå. Samordning av de nationella trygghetssystemen innebär emellertid inte att dessa system ska harmoniseras. Det är därför av vikt att inga åtgärder vidtas som inkräktar på medlemsstaternas rätt att utforma sina egna trygghetssystem.

Proportionalitetsprincipen

Kommissionen bedömer att förslaget inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå en effektiv samordning av sociala trygghetssystem. Kommissionen bedömer därför att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Förslaget syftar inte till att vidga samordningsförförordningarnas materiella eller personliga tillämpningsområden. Konsekvenserna av förslaget har främst inverkan på de fyra fokusområden som nämns ovan. Medlemsstaterna kommer även framgent att ha det huvudsakliga ansvaret för att utforma och finansiera sina nationella trygghetssystem, enligt kommissionens bedömning. Förslaget syftar till att underlätta samordningen för medlemsstaterna samtidigt som det stärker skyddet för personer som rör sig mellan medlemsstaterna, enligt kommissionen.

Regeringen anser att förslaget är proportionerligt, under förutsättning att samordningsbestämmelserna inte kommer att omfatta ytterligare lagstiftning och därmed medföra samordning av fler förmåner.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens förslag presenteras i rådsarbetsgrupp den 31 januari 2017. Ordförandeskapet avser påbörja förhandlingar i rådsarbetsgrupp under mars 2017.

4.2 Fackuttryck/termer

Bilaga till förordning	Bilagorna innehåller till exempel förtydliganden om den nationella
-------------------------------	--

Behörig myndighet	Minister eller motsvarande myndighet som ansvarar för de sociala trygghetssystemen inom en medlemsstat, för svensk del Regeringskansliet.
Blandförmåner	Särskilda kontantförmåner som inte betalas ut vid bosättning i annan medlemsstat. De regleras i artikel 70 i förordning 883/2004 och de är icke-avgiftsfinansierade, av biståndskaraktär, kontanta och utges som tillägg till en social trygghetförmån eller särskilt stöd till personer med funktionsnedsättning. Förmånerna måste förtecknas i bilaga X till förordningen. Förmånerna kallas ibland för hybridförmåner eller bilaga 10-förmåner. För svenskt vidkommande anses äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg till pensionärer utgöra blandförmåner.
Export	Utbetalning av kontanta förmåner får inte hindras eller dras in pga. att en person är bosatt i annan medlemsstat än den behöriga. I de flesta fall där exportreglerna tillämpas rör det sig om arbetstagare som arbetar i ett annat land än där familjen är bosatt. Se artikel 48 i EU-fördraget och artikel 7 i förordning 883/2004.
Familjeförmån	Alla förmåner och kontantförmåner som är avsedda att kompensera för en familjs utgifter, exklusive förskott avseende underhållsstöd till barns vårdnadshavare samt vissa särskilda bidrag vid barns födelse och vid adoption. Jämför artikel 1 z i förordning nr 883/2004.
Gren av social trygghet	Samordningsbestämmelserna tillämpas på den lagstiftning som omfattas av de områden (grenar) som fastslås i artikel 3 i förordning 883/2004, t.ex. förmåner vid sjukdom eller ålderdom.
EUF-fördraget	Fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt
Gränsarbetare	En person som arbetar som anställd eller bedriver verksamhet som egenföretagare i en medlemsstat men som är bosatt i en annan medlemsstat, dit personen som regel

återvänder dagligen eller åtminstone en gång i veckan.

Härledda rättigheter

I vissa situationer ger samordningsbestämmelserna familjemedlemmar tillgång till förmåner genom den försäkrade personen (make/maka, barn) utan att ha en självständig rätt. Detta kallas härledda rättigheter och är en följd av att många medlemsstater försäkrar arbetstagaren med familj i avgiftsfinansierade system.

Institution

Organ eller myndighet som har ansvar för delar eller hela sociala trygghetslagstiftningen.

Kategorisering

Hur en förmån kategoriseras i samordningsbestämmelserna har betydelse för hur förmånerna samordnas. Kategorisering av en förmån innebär att den hänförs till någon av de grenar som anges i artikel 3 i förordning 883/2004. Exempel: familjeförmån, förmån vid moder- och faderskap, förmån vid arbetsskada.

Kontantförmån

Alla sociala trygghetsförmåner som inte är att se som vårdförmåner, t.ex. sjukpenning.

Likabehandling

All diskriminering på grund av nationalitet är förbjuden.

Pro rata Andelsberäkning av förmån i förhållande till försäkringstid. T.ex. har en person varit försäkrad i fem år i Sverige. Personen kan då få en 5/40-delsberäknad svensk garantipension.

Sammanläggning

Försäkringsperioder kan behövas läggas samman för att ge rätt till en förmån. I vissa länder krävs t.ex. 25 års försäkringsperioder för att få rätt till en pension. I ett sådant fall kan t.ex. fem svenska försäkringsår användas, liksom elva respektive nio försäkringsår från andra medlemsländer, för att uppfylla 25-årskravet.

Samordningsbestämmelser

Rådets och parlamentets förordning om ändringar i förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och förordning (EG) 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004

Social trygghet Socialförsäkring, arbetslöshetsförsäkring och hälso- och sjukvård.

Vårdförmån Förmåner som är avsedda att tillhandahålla, tillgängliggöra, direktbetala eller ersätta kostnader för sjukvård och sjukvårdsprodukter samt sidotjänster till denna vård. 2016/17:FPM54

Utsändning Situationer när en arbetstagare kan stå kvar i "sitt hemlands" sociala trygghetssystem, vid arbete i en annan medlemsstat för sin arbetsgivares räkning. Även egenföre-tagare kan vara utsända. Det kan noteras att båda de svenska begreppen utsändning och utstationering på engelska översätts med posting.